

ЯКІСНЕ ДОВКІЛЛЯ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІЇ

УДК 338.48-6:502/504

Голуб М.О., аспірант кафедри туризму
ХНЕУ ім. С. Кузнеця,
Україна

Зміни в екологічному стані нашої країни несуть непередбачувані не тільки для здоров'я людини наслідки, але і економічні збитки. Наприклад, проблема вирубки лісів набуває загрозливого рівня в Україні.

За даними Світового банку [1] лісова площа в Україні збільшилася всього на 1,01% за останні 10 років. Дивлячись на таку динаміку можна вважати, що ми раціонально використовували природні ресурси. Однак, важливо зазначити, що згідно з визначенням Світового банку [1], лісова площа – це площа деревостанів, які мають принаймні 5 метрів заввишки, включаючи дерева, які входять до сільськогосподарського виробництва (наприклад, фруктові плантації), а також дерева у міських парках і садах.

Тобто, в Україні ми бачимо відносно позитивну динаміку збільшення площі лісу, але за не рахунок природних насаджень, а за рахунок раніше висаджених дерев. Проблема, яка зараз є в Україні – це несанкціоноване знищення лісів у Карпатах, Херсонській області та ін. Саме "облісіння" Карпат екологи назвали головною причиною стихійного лиха — повені 2008 року, яка стала найбільшою в Західній Україні за останні 60 років. Тоді на території західних областей загинуло близько 30 людей, були затоплені понад 40 тисяч житлових будинків. Завдано збитків на суму 4 млрд. грн. (у цінах 2008 року) [2]. І з того часу такі стихійні явища, нажаль, повторюються щорічно.

Більш того, якщо проаналізувати розподіл видатків державного бюджету за останні 10 років на ведення лісового господарства, охорону і захисту лісів в лісовому фонді, то можна побачити, що, після повені 2008 року витрати збільшилися в 6 раз. Динаміка розподілу представлена на рис. 1.

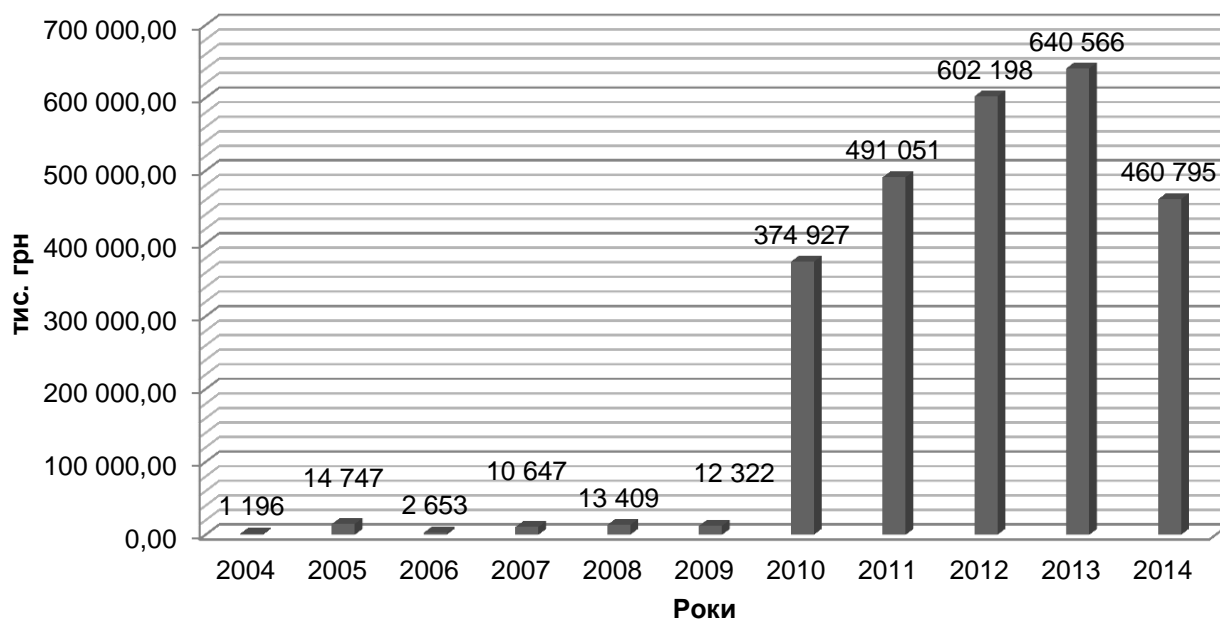

Рис. 1. Розподіл видатків державного бюджету України у період з 2004 по 2014 рр. [3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13]

Тобто, слід визначити те, що окрім негативного соціального ефекту від знищення лісів, цей процес призводить до значних додаткових економічних витрат нашої держави.

Усвідомлення важливості екологічної складової у сталому соціально-економічному розвитку України є метою даного дослідження. Більше того, названа проблема має неабияке значення для розвитку не тільки внутрішнього, а і в'їзного туризму.

На даний час розвиток туризму потребує якісних природних умов. Але в той же час, масовий туризм може тільки нанести шкоду навколишньому середовищу, і як результат, проблема не тільки не вирішується, до неї долучаються ще більші.

Одним із шляхів до покращення якості довкілля з одного боку, та підвищення потоку туристів з іншого, може стати розвиток екологічного туризму. Важливо відзначити, що екологічний туризм є не просто одним з видів туризму. Скоріше, він являє собою набір принципів сталого розвитку, які можуть бути застосовані у всьому секторі туризму. Різнобічні сторони екотуризму представлені на рис. 2.

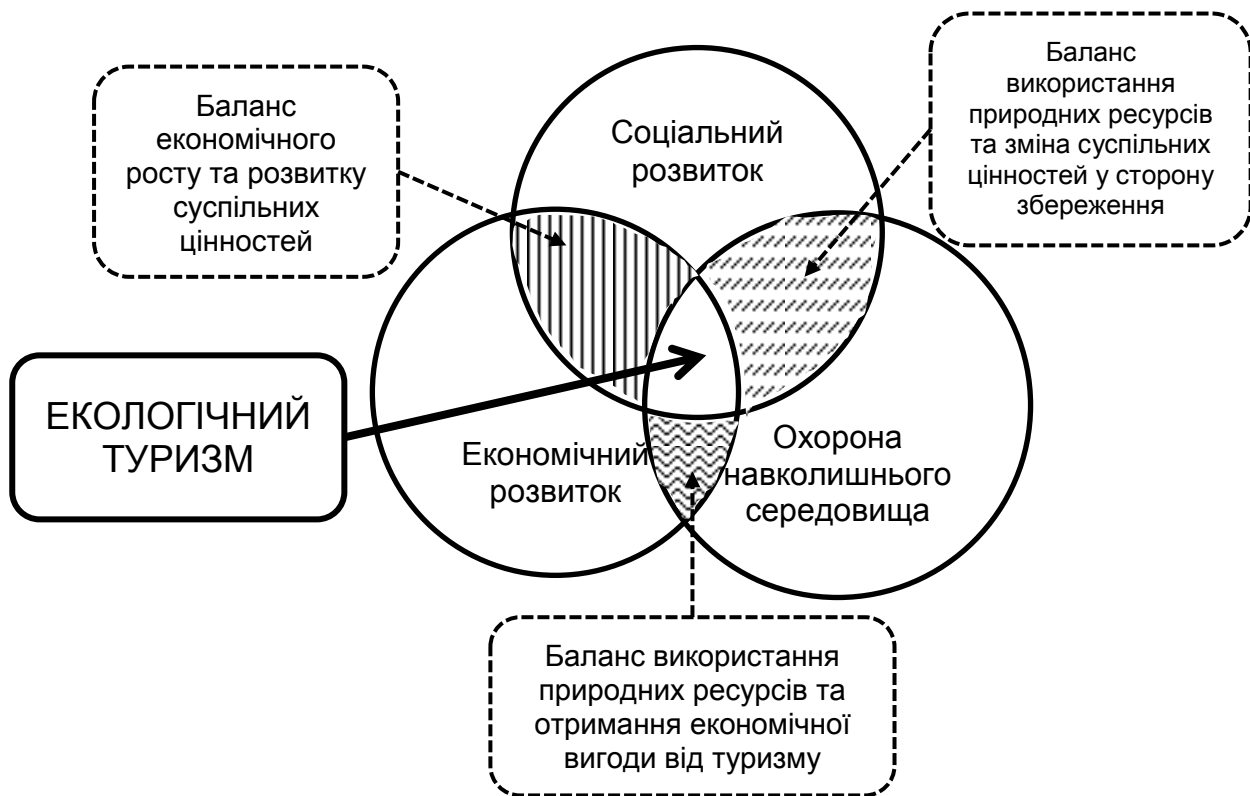

Рис. 2. Грані екологічного туризму

Заняття екологічним туризмом дає можливість людині покинути забруднене місто, відчутти спокій на природі в оточенні первісних пейзажів. Це дозволяє підвищити працездатність особи, і як результат, очікувати підвищення продуктивності праці та отримання прибутку на підприємстві. Отже, збереження природного середовища обумовлено потребами сучасного розвитку України, зокрема туризму.

Для активного впровадження екологічного туризму необхідно розуміти його основні принципи. М. Вуд [14, с. 13] виділив наступні основні принципи екотуризму:

- мінімізація негативного впливу на природу і культурну спадщину;
- навчання туристів важливості збереження навколишнього середовища
- приділення уваги відповідальному типу бізнесу, який працює спільно з місцевими органами влади;
- виділення частки з прямих доходів на збереження та раціональне використання природних територій, що охороняються;

- підкреслення необхідності регіонального туризму та зонування природних територій, для виділення особливих еконапрямоків;
- використання досліджень екологічних і соціальних програм моніторингу, оцінки та мінімізації негативного впливу на середовище;
- прагнення отримання максимальної економічної вигоди для приймаючої країни, місцевого бізнесу та місцевих громад, зокрема мешканців, які проживають поблизу природних територій, що охороняються;
- забезпечення того, щоб розвиток туризму не перевищував межі допустимих соціальних та екологічних змін, які були визначені дослідниками у співпраці з місцевими жителями;
- спираючись на інфраструктуру, яка була розроблена в гармонії з навколишнім середовищем, зводячи до мінімуму використання викопних видів палива, зберігаючи місцеві флору і фауну.

Для України особливо актуальним є сталий характер екологічного туризму, а також максимальне залучення місцевого населення до надання послуг з екологічного туризму. Це пов'язано з тим, що Україна все частіше виступає в якості сторони, що приймає туристів. Основним фактором, який сприяє збільшенню туристів, це велика кількість порівняно непорушених територій, а також гостинний характер нашого народу. Саме тому цей напрямок є дуже перспективним для багатьох сільських місцевостей, де є проблеми з трудових ресурсів забезпеченням робочими місцями.

Правопорушники, які незаконно вирубують ліс, могли б направити свої дії на розвиток саме екологічного туризму. Необхідність залучення місцевого населення обумовлена тим, що вони мають можливість ефективно обслуговувати екологічні дестинації.

Зараз в Україні ми маємо велику кількість прикладів, коли зусилля та гроші, які були витрачені на розробку екомаршруту чи інших екологічних розваг, пропадали марно, тому що вони просто не обслуговувались на достатньому рівні. Більш того, необхідно зазначити, що співпраця між міською адміністрацією, яка має достатню кваліфікацію, та місцевим населенням, які розуміють специфіку їхньої місцевості та готові обслуговувати екологічну дестинацію, може стати початком рентабельного в економічному та безпечного в екологічному змісті проекту.

Література

1. The World Bank – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator/AG.LND.FRST.ZS>.
2. Інтернет газета «Збруч» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zbruc.eu/node/10921>.
3. Закон України «Про Державний бюджет України на 2004 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
4. Закон України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
5. Закон України «Про Державний бюджет України на 2006 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
6. Закон України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
7. Закон України «Про Державний бюджет України на 2008 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
8. Закон України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
9. Закон України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
10. Закон України «Про Державний бюджет України на 2011 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
11. Закон України «Про Державний бюджет України на 2012 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
12. Закон України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
13. Закон України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
14. Wood M.E. Ecotourism: Principles, practices and policies for sustainability / M.E. Wood // United Nations Publication, First edition, 2002. – 32 р.

Науковий керівник,
к.е.н., доц.

О.Г. Зима